

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-
Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk

Kenmerk
2018-0000207289

Uw kenmerk

Datum 18 mei 2018
Betreft Vragen naar aanleiding van de intrekking van het
grondwetsvoorstel over de Nederlandse taal

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van uw Kamer heeft enkele vragen gesteld naar aanleiding van mijn brief van 15 februari jl. waarin ik u mededeling heb gedaan van de intrekking van het wetsvoorstel houdende verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet, strekkende tot het opnemen van een bepaling over de Nederlandse taal en het doen vervallen van additionele artikelen die zijn uitgewerkt (hierna: het grondwetsvoorstel). Ik beantwoord deze vragen mede namens mijn ambtgenoot van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

De leden van de CDA-fractie vragen of de regering het uitgangspunt van het grondwetsvoorstel – dat de overheid het eenvoudig en zorgvuldig gebruik van het Nederlands als bestuurstaal en cultuur- en omgangstaal bevordert – nog steeds onderschrijft en zo ja, op welke wijze zij daaraan invulling geeft.

Nederland vormt tezamen met België (het Gewest Vlaanderen) de Taalunie. Het door de leden van de CDA-fractie geformuleerde uitgangspunt van het grondwetsvoorstel komt eveneens terug in de uitgangspunten die ten grondslag liggen aan het verdrag waarmee de Taalunie is ingesteld.¹ De regering onderschrijft deze uitgangspunten nog altijd. Het invullen van deze uitgangspunten is op basis van dit verdrag voor een deel belegd bij de organen van de Taalunie en voor een deel bij de regeringen van de lidstaten. De Nederlandse regering geeft (tezamen met de Taalunie) invulling aan deze uitgangspunten door in de eerste plaats zo goed mogelijk onderwijs in de Nederlandse taal mogelijk te maken. Daarnaast kan gedacht worden aan het stimuleren en promoten van Nederlandstalige literatuur en letteren, ook in het buitenland. Ten slotte kan gewezen worden op de diverse maatregelen van de regering in de afgelopen jaren waarmee nieuwkomers gestimuleerd worden om zo snel mogelijk na aankomst in ons land Nederlands te leren.

De leden van de CDA-fractie vragen op welke wijze de regering de Nederlandse taal wil onderhouden, delen en doorgeven.

¹ Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk België inzake de Nederlandse Taalunie (Trb. 1980, 147), in werking getreden op 1 april 1982 (Trb. 1982, 16).

De Nederlandse taal wordt onderhouden door de Taalunie. Het Comité van Ministers (het hoogste orgaan van de Taalunie, dat bestaat uit leden van de Nederlandse en de Vlaamse regering) stelt de schrijfwijze (de spelling) van het Nederlands vast. Op grond van de Spellingwet resulteert dit in de woordenlijst Nederlandse taal (beter bekend als 'het Groene boekje') welke verplicht moet worden toegepast binnen het bestuur en in het onderwijs.

Als het gaat om delen en doorgeven kan worden gewezen op de volgende bestaande maatregelen en initiatieven:

- De rijksoverheid bekostigt de Koninklijke Bibliotheek als nationale bibliotheek van Nederland die alle in en over Nederland verschenen publicaties verzamelt en beschikbaar stelt;
- Er is een netwerk van openbare bibliotheken dat toegang biedt tot een grote fysieke en digitale collectie. De openbare bibliotheek stimuleert taal en lezen voor alle leeftijds- en bevolkingsgroepen;
- Er zijn specifieke programma's voor bestrijding van laaggeletterdheid en voor leesbevordering ('Tel mee met Taal');
- De Mediawet (artikel 3.24) stelt de verplichting dat het programma-aanbod op publieke televisiekanalen voor ten minste 40% uit oorspronkelijk Nederlands of Friestalige producties bestaat;
- Een vitale Nederlandse boekenmarkt wordt ondersteund door het Letterenfonds, de Wet op de vaste boekenprijs, het Literatuurmuseum en een laag Btw-tarief op fysieke boeken;
- Er zijn programma's om nieuwkomers Nederlands te leren ('Het begint met taal'), inburgeraars kunnen een lening afsluiten om zich voor te bereiden op het inburgeringsexamen en via voor- en vroegschoolse educatie worden peuters met een taalachterstand in een vroeg stadium in hun ontwikkeling gestimuleerd.

De leden van de fracties van de VVD, het CDA, D66 en de CU stellen enkele vragen over de huidige wettelijke borging van de diverse talen die in het Koninkrijk der Nederlanden worden gesproken en hoe het gebruik daarvan wordt bevorderd. Meer specifiek vragen de leden van de D66-fractie hoe de regering het cultuurbehoud van het Fries stimuleert, hoe de ontwikkelingen van de vier officiële talen wettelijk geborgd zijn en welke ontwikkelingen de regering in de nabije toekomst verwacht op het gebied van de ontwikkeling van de officiële talen in Nederland. De leden van de ChristenUnie-fractie vragen de regering toe te lichten hoe zij de positie van de talen binnen het Koninkrijk ziet en op welke wijze het Papiaments wordt beschermd en levend gehouden.

Nederlands is de officiële taal van Nederland. Het Fries is tweede officiële taal in de provincie Fryslân. Op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba (Caribisch Nederland) zijn naast Nederlands ook Papiaments en Engels erkend als officiële talen.

Fries en Nederlands zijn de officiële talen in de provincie Fryslân. De Wet gebruik Friese taal bepaalt dat mensen binnen de provincie het recht hebben om Nederlands of Fries te gebruiken in het bestuurlijk verkeer en het rechtsverkeer. De wet bepaalt ook hoe Friese gemeenten regels en beleidsplannen moeten

opstellen voor het gebruik van de Friese taal. Daarnaast maken provincie en Rijk periodiek bestuursafspraken ter uitwerking van de gedeelde verantwoordelijkheid inzake de Friese taal en cultuur. In de bestuursafpraak worden afspraken over het gebruik van het Fries in het onderwijs, rechterlijke autoriteiten, bestuurlijke autoriteiten, openbare diensten, media, cultuur, economisch en sociaal leven en grensoverschrijdende uitwisseling nader vastgelegd. De huidige bestuursafpraak loopt tot eind 2018. Gesprekken over de nieuwe Bestuursafpraak 2019-2023 zijn reeds in volle gang. Waar mogelijk bevordert het Rijk het gebruik van het Fries in nationaal beleid en neemt het waar nodig belemmeringen weg. Zowel de Rijksoverheid als de provincie zien erop toe dat beleidsnota's over de bestuursafspraken aandacht schenken aan de consequenties voor de beleidsvoornemens voor de Friese taal.

In Caribisch Nederland is Nederlands de officiële taal. Op Bonaire wordt veel Papiaments gesproken en op Saba en Sint-Eustatius veel Engels. De talen Papiaments en Engels mogen worden gebuikt in het onderwijs, in contact met de overheid en in de rechtspraak. De hoofdregels voor contact met de overheid worden gegeven in de Invoeringswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De beëdiging in het Papiaments of Engels is geregeld in de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Het gebruik van het Engels en het Papiaments in de rechtspraak is geregeld in de Rijkswet Gemeenschappelijk Hof van Justitie. Voor het rechtsverkeer zijn verder van belang het Burgerlijke Wetboek BES, de Belastingwet BES, de Douane- en Accijnswet BES en het Wetboek van Koophandel BES.

De positie van het Nederlands als de officiële taal van Nederland (en van het Gewest Vlaanderen) is voorts vastgelegd in de Taalunie en is daarmee verdragsrechtelijk verankerd. De wijze waarop het Nederlands wordt gespeld is (zoals is voorgeschreven in de Spellingwet) vastgelegd in de officiële leidraad en woordenlijst, beter bekend als 'het Groene boekje'. Ingevolge artikel 2:6 van de Algemene wet bestuursrecht gebruiken bestuursorganen en onder hun verantwoordelijkheid werkzame personen in beginsel de Nederlandse taal.

De leden van de CDA-fractie vragen op welke wijze de regering in het jaar waarin Leeuwarden-Fryslân zich Culturele Hoofdstad van Europa mag noemen, bijzondere aandacht besteedt aan de nieuwe bestuursafpraak.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is, als coördinerend ministerie inzake de Friese taal en cultuur, reeds sinds halverwege 2017 in gesprek met de provincie Fryslân over de nieuwe Bestuursafpraak Friese taal en cultuur. Hierover vinden regelmatig gesprekken plaats tussen BZK en de provincie en andere betrokken departementen als OCW en JenV. In de bestuursafpraak worden afspraken over het gebruik van het Fries in het onderwijs, rechterlijke autoriteiten, bestuurlijke autoriteiten, openbare diensten, media, cultuur, economisch en sociaal leven en grensoverschrijdende uitwisseling nader vastgelegd. Uitgangspunten hierbij zijn het Europees Handvest voor regionale talen en talen van minderheden (1998), het Kaderverdrag inzake de bescherming van nationale minderheden (2005) en de Wet gebruik Friese taal (2014). In de afspraken over Fries in culturele activiteiten wordt ook de

nalatenschap van LF2018 betrokken, zoals een vervolg op het Lân fan Taal en bezoekerscentrum OBE als een blijvend podium voor taal en literatuur.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren